

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA;
Bulev. Regina Maria Nr.
12. Tipografia „Aradul”
N-rul Telefonului 357.

INSERTII
se primesc după tarif la
Administrația Ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

Abonamente:
un an . 780 Lei
6 luni . 390 Lei
3 luni . 195 Lei

Lei ex.

ZIAR POLITIC NATIONAL
Apare zilnic la orele 5 dimineața

3 Lei ex.

NOTE

Marte și Pământul

Arad 12 Maiu.

În reviste „Scientific Papers” M. W. Coblenz publică rezultatele studiilor făcute de Bureau of Standards din Statele-Unite relativ la temperatura planetei Marte.

La aceste studii au fost întrebuințate cele mai noi instrumente de măsurat, special construite în acest scop. Cercetările au fost făcute în timpul a 24 nopți foarte priincioase observărilor, din Iulie — Septembrie 1925 la observatorul Lowell din Itagatoff în Arizona. Imaginea suprafeței lucioase a planetei a fost prinsă pe apă, sticlă, cuarț și fluorit; cele 4 spectre căpătate au dat aceleași rezultate.

La ecuatorul planetei s'au găsit suprafețe strălucitoare cu temperatura între -10° și 45° C.; suprafețele întunecate au temperatura între 10° — 20° C.; plus, uneori și mai mult. Extremitatea polului nord, unde în acel timp era tocmai iarna, temperatura a fost tot timpul de -70° C.; la polul sud a lui Marte, unde în acel timp era vara, temperatura era de -10° C.

Regiunea estică, unde răsare soarele este cu mult mai rece, decât cea dela vest, unde soarele apune. La sfârșitul lui lunie temperatura medie a întregii regiuni vizibile din Martie era de -30° C.

Noaptea, temperatura pe Marte scade probabil până la -70° C.

Cum văd locuitorii altor planete, pământul nostru?

Această întrebare a atras încă demult pe învățății curioși și aceștia ca s'o deslege, au întrebuințat spectroscopul cu care au cercetat lumina foarte slabă pe care Pământul o aruncă pe partea întunecată a Lunii. Acești cercetători au emis părerea că această lumină este cu mult mai albastră decât lumina soarelui, reflectată de Luna și ale cărei tonuri azurii noi le vedem. Astronomii au dedus din acest fapt că în universul nostru apare ca un corp albastru; de altminterea și unele lucruri din viața de toate zilele par să confirme această părere.

Dacă privim cerul într'o zi luminoasă, îl vedem albastru intens din cauza moleculelor de gaz și a vaporilor de apă ce se găsesc în atmosferă. Putem vedea acest lucru, privind din depărtare munții.

Astfel, după cum Venus se înfățișează alb iar Marte roșiat, pământul nostru se va înfățișa desigur ca cea mai albastră dintre planete.

Spania și modificarea consiliului Ligii Națiunilor

Berlin. — Din Madrid se anunță că la lucrările comisiei pentru modificarea consiliului Ligii Națiunilor, ministrul de externe al Spaniei va susține punctul de vedere prezentat și în sesiunea din Martie.

FOILETON

„Generația nouă”

După „poezia nouă”, marele „bluff” — pe românește „moft” — al unei critice vechi, care vrea să fie veșnic la modă, — dar care, prin definiție, nu poate să fie decât veșnic veche, — iată „generația nouă”, care se ridică în lumina criticii, pe care, deși adversarii nemângâiați, a rămas — în ciuda tuturor, veșnic nouă.

Critica care, veche, vrea să fie veșnic nouă este metoda de critică, pe care au practicat-o, dela început, evreii de pe timpul judecătorilor, când au citit „Cartea lui Ruth”. Este critica, acritică pe care oricine, după ce a închis scoarțele unei cărți, și-a dat părerea „că-i place” sau „nu-i place” ceace a citit. Este critica ce nu-și dă osteneala niciodată să se întrebe dacă ceace citește este cu adevărat frumos ori e numai o imitație mai mult sau mai puțin nerodă a frumuseții. Este critica, lipsită de simțul critic, a plăcerii psihologice, pe care o face cel care la citirea unei cărți, are o emoțiune fără să se întrebe dacă acea emoțiune nu e cumva analogă cu aceea pe care o simte la circ sau la varieteu. Este critica, lipsită de judecată, care nu judecă decât actualitatea fără să se întrebe dacă această actualitate se poate prelungi și în viitor sau nu e decât o spumă intelectuală, o fantomă ireală o existență aparentă lipsită de realitatea estetică. Este critica fantomatică ce pune preț pe cuvântul fără înțeles, pe ja-

d. ca fără adâncime, pe raționamentul fără fundament. Este critica „impresionistă”, pe care la noi, a căutat să o împământească dl Lovinescu, un relativ bun scriitor, dar fără pic de simț critic, și care, vrând să imite pe Emile Faguet, care nu era atât scriitor, cât mai înalt de toate un mare critic, a zăpăcit întreaga generație de scriitori de condeiu postbelici, considerând ca sănătate ceace nu era decât boală, și drept bună literatură, ceace nu era decât literatură scribidă.

Acest — repet — relativ bun scriitor (zic relativ, fiindcă de multeori este isbit de defectul numit gongorism) crede că e destul să dai formula unui fel de a scrie, pentru ca prin chiar aceasta să-și consacre un scriitor sau un poet.

Filed interesant în acest fel de formule, el crede că dacă definește d. ex. felul oribil de a scrie al unei doamne ce-i frecvențază „salonul”, prin chiar aceasta acea doamnă a și devenit poetă și scriitoare de talent. Și tot așa, dacă, într'un an de zile, a putut să dea formula a unsprezece, doisprezece versificatori, ce nu știu să facă nici măcar un vers, de Doamne jui prin chiar aceasta a și consacrat unsprezece, doisprezece poeți. Astfel a devenit „poet” gasteropodul Ion Burbu care siurează versuri științifice. Camil Petrescu, care, bun în literatura dramatică, scrie versuri oarbe;

Camil Baltazar care ofțicează pe cititorii la versuri lipsite de ritm și de sens logic; Aderca, ce crede că face poezie, dacă și immoae condeiu în sânge fachegat. Și așa mai departe. N'a fost strelu, care să dea evidente probe că nu știe românește, și n'a fost damă, care să nu creadă că, prin sentimentalism emfatic și prin psihologism bolnav, face poezie, pe care această critică lipsită de judecată să nu-i fi declarat poet! În toată puterea cuvântului. La boală literară, boală critică!

Aceasta e geneza și diagnosticul „poeziei nouă” și a criticii, gen românesc, a impresionismului.

Fără în față cu această „critică” și cu aceste producțiuni, se ridică de vreo trei-patru ani încoace — după aproape cincisprezece ani de lucrare subterană, cealaltă critică, critica clasică, ce dintr'un început din timpul „Convorbirilor critice” la coloanele lor ca un gen literar, iar nu critic, această producție amfibiă și lipsită de fundament a dlui Eugen Lovinescu.

Această critică clasică, veche, și ea, dar veșnic nouă, care își propune să judece și să ridice, nu ceace poate avea succes de modă, dar ceace poate rămâne în patrimoniul literar de totdeauna al unei națiuni și chiar al omenirii, a avut norocul să se exercite în mod pozitiv asupra a trei generații de scriitori. Prima generație a fost aceea a lui D. Nanu și I. A. Basarabescu care ne-au dat câteva capodopere, unul în versuri și celălalt în proză, la „Convorbiri literare” și „Convorbiri critice”, între anii 1895—1907. A doua generație d'ntre 1908—1920 a

Opinerea candidaturilor liberale la Arad

Arad, 12 Mai

hănicia și judecata chibzuită și cumplită a fostului deputat Pavel Dărlău, învățator iubit de țărani, bășitor la nevoie și cu totul desinteresat în acțiunile sale de sprijinire a tuturor celor care îi cer ajutorul.

Cine nu cunoaște pe marele filantrop dl. Lazar Palcu care a făcut numeroase danii pentru biserici și școli și sprijină cu toată căldura sufletului său bun acțiunile care tind spre folosința obștească, societățile de cultură și educație românească? Fostul deputat dl. Ioan Teugler este, la rândul său, un eminent gospodar și un sprijinitor prețios al acțiunilor de ridicare economică.

Popularitatea dlui dr. Alexandru Lazar, avocat din Chișineu, este și ea o dovadă că interesele alegătorilor din județ se vor afla în mâini bune când vor fi reprezentate de dsa în Parlament.

Țăranii din județ vor avea și pe unul de ai lor în tovarășia celor de mai sus, pe Romul Verișan, un bun și priceput gospodar din comuna Șeitin, precum și pe țaranul șvab Petru Lukhaup.

Iar vedeaicul protopop dr. Dimitrie Barbu din Chișineu cere și el încrederea celor cari îl iubesc și îl cinesc pentru vrednicia și omenia sa.

Iar d. avocat Nicolae Episcopescu, un tânăr însuflețit de bune intențiuni, își propune, cerând încrederea alegătorilor, să-și strămute domiciliul politic în județul nostru.

Toți acești candidați cari cer încrederea alegătorilor se află pe lista partidului național-liberal purtând semnul: **I** linie dreaptă în sus.

Votați lista în frunte cu d. Ion Georgescu fost prefect pentru Cameră și lista în frunte cu d. Lazar Palcu pentru Senat.

Moartea lui Gheorghe Mărzescu

Arad, 12 Mai.

marile speranțe pe cari țara le pune în acest fiu bun al ei. Iar partidul liberal pierde un cărmaci a cărui dibăcie n'a așteptat experiența anilor spre a se releva.

Dumnezeu să-l odihnească pe acest mare demnitar al țării în vremuri de grea cumpănă!

DI I. GEORGESCU, fost prefect de Arad, a primit ieri, din partea dlui Ion I. C. Brătianu, șeful partidului liberal, următoarea telegramă:

DI I. GEORGESCU fost prefect ARAD

Am durerea să vă aduc la cunoștință înctarea din viață, după o lungă suferință, a lui Gheorghe Mărzescu. L'ați cunoscut și l'ați iubit prea mult pentru ca să mai fie nevoie să vă spun ce pierdere este moartea lui pentru țară și pentru partidul nostru. Simțul său politic, puterea sa de muncă, înalta concepție ce avea despre îndatoririle sale, îl asiguraseră un loc de frunte în viața noastră publică. Partidul național-liberal se va fâli pururea cu eminențele servicii pe cari Mărzescu le-a adus țării și în timpul războiului precum și în toată epoca de consolidare a României întregite.

(SS) ION I. C. BRĂTIANU

INFORMAȚIUNI

Din cauza sărbătorii naționale „Ziua Eroilor” numărul proximal al ziarului nostru va apare Sâmbătă dimineața la orele obișnuite.

Decorație

D. Dimitrie Popoviciu, dir școlar a fost decorat de Min. Instr. cu medalia „Răsp. plata Muncii pentru învățământ” clasa I.

Examenul elevilor preparați în particulă

Primum urmatoarele: Se aduce la cunoștință elevilor particulari dela liceul „Moise Nicoară” din Arad, care sunt în drept a da examen de două clase, că examenul final de înțina clasă începe Luni 17 Mai a. c. Elevii se vor anuța în cancelaria Direcțiunii în aceeași zi la ora 10 a. m.

Trenul care a sosit ieri dimineață în orașul nostru a călcat, în gara Arad-Now pe un țaran, care n'a putut fi încă identificat.

Suit în tren spre a fi adus în Arad, țaranul, grav rănit, a înecat din viață. Nenorocita întâmplare a produs o impresie penibilă printre cei de față.

Dela poliție

Se aduce la cunoștința generală că se da în arendă anuală cantina funcționerilor ai corp. Sergenți, din localul Prefecturii Poliției Arad, pe prețul dela 10.000 lei în sus. Doritorii pentru angajarea acestei cantine vor depune oferte închise de prețuri ce oferă până la data de 25 Mai c. 1 p. n. la Dl. Director al Prefecturii de poliție în localul din Strada Mărășești Nr. 50 etaj I. cab. 2. Orice informații precum și condițiunile contractului se pot primi în fiecare zi între orele 12-1.

Logodnă

Sandi Descanu (Vărău) și Coriolan Lupșu (Arad) logodniți.

Infrățirea popoarelor prin biserică

Sofia. — Sub auspiciile secțiunii bulgare a Uniunii Internaționale pentru apropierea popoarelor prin Biserică, a avut loc la cercul militar o întrunire publică.

Au luat cuvântul d. Dickenson, secretarul secțiunii minorității la Uniunea Internațională și profesorul Buyten, în numele Uniunii Asociațiilor pentru Liga Națiunilor.

Intrunirea a fost prezidată de episcopul Ștefan al Sofiei. În fața unei asistente de elită, printre care se remarcă prezența ministrului de externe Burroff, a ministrului Franței și a numeroase personalități politice și bisericești, oratorii au subliniat ne-cesitatea realizării idealilor de pace și fraternității între popoare.

Dickenson a vorbit despre triumful marilor principii de concordanță și amice, care formează baza bisericilor creștine. Ruyson a scos în evidență succesele obținute până acum de Liga Națiunilor. Ambii oratori au recunoscut așteptarea la Bulgaria și străfârșile ei și cere pentru a executa toate obligațiunile tratatelor de pace.

x „Drumul puterii și frumuseții”, azi în cinematograful Apollo. A cărui problemă este educația fizică modernă. Filmul acesta arată că cum să n'păstrăm tinerețea și sănătatea. Filmul este frumos aranjat care până acum a avut un mare succes. Reprezentațiile încep la orele 3, jum. 5, 6, jum. 8 și 9.

x Vine! Vestita operetă alui Strauss.

x Vine! Rin-Tin-Tin cu vestitul cânelup în cinema Urania.

Azi Joi va fi în cinematograful „Urania”

„Venus de Montmartre”. În rolul principal cu vestita artistă Lyza Mara. Filmul e foarte frumos aranjat. Reprezentațiile încep la orele 3, jum. 5, 6, jum. 8 și 9.

Ultima oră

Lupte cu bandiții în Dobrogea

BUCEUREȘTI. — În noaptea zilei de 10 crt. 25 comitatul bulgari a atacat postul de jandarmi din Sahiular. După schimbarea mai multor focuri de armă un jandarm a murit. Cercetarea a stabilit, că comitagi au avut 5 complici bulgari din România, cari au fost arestați. Pe drum spre Silistra, au încercat eliberarea complicilor lor, cari au vrut să fugă. Jandarmii au somat pe cei 5 arestați, însă deoarece aceștia nu a vrut să stea, au fost impușcați. Ministerul de interne a trimis o delegație de cercetare la fața locului.

Chestiunea gurilor Dunării

BUCEUREȘTI. — Expertii tehnici ai Comisiunii Internaționale a Dunării au cercetat starea Canalului Chilia dela Delta Dunării și au constat, că canalul acesta, făcându-se lucrările necesare de despotmolire, va putea fi făcut navigabil pentru vapoarele cele mai mari. Conform informațiunii ziarului „Argus”, guvernul va executa aceste lucrări pe contul său propriu, prin care fapt România va câștiga un acces foarte important la mare. Chestiunea va fi dezbătută în proximal consiliu de miniștri.

Semnul electoral al partidului liberal

Partidul național-liberal și a ales ca semn electoral în viitoarele alegeri generale o linie dreaptă verticală.

1
Pentru politica urmată de acest partid timp de 75 de ani, acest semn este simbolul drumului drept și negociale care totdeauna l'a urmat, a dreptății sociale ce a urmărit o și înfăptuit o. Linia dreaptă, în picioare, simbolizează biruințele sale căpătate totdeauna fără compromisuri și îngenuncheri și situația lui actuală, când, în picioare, veghează la binele țării, pe care voește s'o vadă pusă cât mai curând pe temelii solide ale votului obștesc, iavor al aceleași dreptăți pe care totdeauna a urmărit-o.

Frig în Ardeal

Brașov. — Din cauza ploilor căzute în ultimele trei zile temperatura a scăzut în tot Ardealul.

Amânarea expoziției Uniunii orașelor din România

Congresul se va ține la Arad, nu la București

În congresul Uniunii orașelor din România ținut astă toamnă la Chișinău, se hotărâse ca congresul următor să se țină în București odată cu expoziția generală de urbanistică.

DI Anibal Teodoresca, primul Capitală și președintele de drept al Uniunii a hotărât ca expoziția din toamna anulului să fie amânată pentru o dată și loc cari se vor hotărâ de adunare generală din acest an.

Amânarea e motivată de împrejurarea că administrațiile comunale s'au schimbat de curând în urma alegerilor și că epoca de pregătire a expoziției va fi ocupată de alegerile generale. Timpul rămas disponibil, ar fi insuficient pentru asigurarea reușitei expoziției.

O dată cu această amânare, secretariatul Uniunii orașelor a înștiințat orașele participante că președintele Uniunii e de părerea că congresul din acest an al Uniunii să se țină la sfârșitul lunii Septembrie la Arad, iar nu la București.

Intervențiile necesare s'au făcut pe lângă administrația comunala a municipiului Arad.

La farmacia Rényi mai umblă fetele
Deci a trecut luna Martie
Numai crema Venus te face frumoasă
Pentru că luna Martie, trecută
Nu-ți mai redă frumusețea cerută.

Farmacia **RENYI** Arad, Bulev. Reg. Maria, vis-à-vis de Prefectura județului. (2785)

Modă de plisse.

În atelierul nostru aranjat cu curent electric, primim toffelul de lucrări cu plisse, hohli și mode franceze până la 120 cm. lățime. Se pot procura și ajoururi, **KELL** și **KRAUSZ**. (2828)

Cinema Malul Mureșului

De azi începând

„Gelezia boclucase”

Senzațională tragicomediă în 5 acte, cu cunoscuta „VIOLA DANA” în rolul principal. Inceputul la orele 9 precis.

Telegramă din București ne anunță că din viață a fostului ministru Gheorghe Mărzescu. Partidul liberal pierde, prin moartea lui Mărzescu, nu numai o reprezentant dar și o mare speranță de viitor, defunctul neavând încă vârsta de 50 de ani împliniți. Mărzescu a fost un mare patriot, o figură reprezentativă a generației de moldoveni. Gheorghe Mărzescu a adus cu sine în țară mari însușiri de cunoștințelor și impregjurărilor politice.

Unii politicieni politici a lui Mărzescu au fost aproape fulgerătoare. Dela moartea lui Mărzescu până azi, el devenise un element indispensabil al partidului liberal, guvern ca și în opoziție. De o calitate exemplară, concepțiile democratice au atras în jurul lui simpatii ale tineretului li-

În vremuri grele, ministru de justiție și ca succesor al regretatului Vașilescu, Mărzescu a știut, cu tactul și simțul său, să domineze și să îndrepte iar trecerea sa pe la mijloc de justiție a însemnat o eră nouă de prestigiu magistraturii.

Mărzescu a jucat un rol de frunte în viața țării, moartea năpraznică și neașteptată a curmat dintr-o dată

Conferința pentru ajutorarea refugiaților ruși și armeni

Geneve. — Luni și-a început lucrările conferința pentru ajutorarea refugiaților ruși și armeni. România este reprezentată prin dl. Petrescu Comnen, delegat permanent pe lângă Liga Națiunilor. Dl. Nansen, președintele comitetului, a propus constituirea unui fond care ar permite transportul emigranților ruși în țările care doresc imigrarea de muncitori. Majoritatea delegațiilor s'au arătat însă puțin favorabilă acestei propuneri.

Delegații elevii germani s'au raliat la propunerea delegatului român, domnul Petrescu Comnen, care a cerut să se acorde ajutor individual refugiaților care găesc de lucru în străinătate.

x S'au deschis biblioteca română de imprumut, modern echipată, cărți de tot noi, în asortiment bogat, cu abonaament favorabil. Lobi birou de ziare strada Romanului 2. (2735)

Lupta pentru combaterea paludismului

GENEVA. — Dl profesor Cantacuzino, care a participat in modul cel mai activ la lucrarile comisiei de igienă, a binevoit să acorde lămuriri urmatoare asupra activității acestei comisii.

de chizina existentă nu e suficientă pentru scopirea trebuințelor tuturor, țările impaludate. Din experiențele făcute s'a putut constata că scoarța chininei, care a fost până acum complet neglijată, poate fi întrebuințată în mod util în combaterea malariei.

Greva din Anglia

Londra. — Până acum nu s'a produs o nouă desfișurare a situației în cuprinsul țării. Aranjamentele pentru distribuirea laptei, alimentelor și petrolului sau efectuat eric cu mai multă ușurință decât înainte și sunt indicii că va continua să se îmbunătățească.

Serviciul autobuzelor din Londra se îmbunătățește din ce în ce. În diferite orașe din provincie dificultățile de transport au fost considerabil reduse. La Liverpool și Edinburgh, serviciul tramvaielor și autobuzelor se efectuează în mod normal.

Economice.

Două bănci noi în Bulgaria

Sofia (Ceps). — Guvernul bulgar examinează chestiunea înființării unei bănci industriale cu participarea statului și a capitalului particular. Scopul noii bănci este să ofere credite instituțiilor industriale.

Asigurările agricole în Bulgaria

Sofia (Ceps). — Asigurarea cerealelor împotriva grindinei și asigurarea viteilor sunt prevăzute în legea cooperativelor din 1911. Aceste asigurări sunt făcute de către Banca centrală cooperativă și filialele acesteia.

Devizele și valuta.

Rador, 12 Mai 1926

BURSA:

Table with columns for Zurich, Doschidarea, Inchiderea, and various cities like Berlin, Amsterdam, New-York, Londra, Paris, Milano, Praga, Budapesta, Belgrad, București, Varșovia, Viena.

Cursul devizelor București pe ziua de 12 Mai 1926.

Table with columns for Paris, Berlin, Londra, New-York, Italia, Elveția, Viena, Praga, Budapesta.

Recolta de cereale din Bulgaria

Sofia (Ceps). — După datele statistice oficiale recolta de cereale din anul trecut prezintă următoarele cantități: Grâu 13 631 017 q. secară 2 257 520 q.

Table with columns for Valuta, Carate, and various currencies like Napoleon, Elvețieni, Marci, Leva, Lire otomane, Sterline, Francezi, Italiani, Drachme, Dinari, Dolari, Marca poloneză, Coroane austriacă, maghiară, cehoslovacă.

Ofensiva din Maroc

Paris. — Se comunică din Tanger: Informațiunile venite din Rif anunță că rifezii pregătesc reluarea imediată a ofensivei. Abd-El-Krim a dublat efectivele pe frontul franco spaniol și a lăsat în urmă pe coasta, de teama unei debarcări spaniole.

Plecarea și sosirea trenurilor în gara Arad.

Table with columns for Plecarea, Sosirea, and various destinations like Teiuș, Timișoara, Curtici, Brad, Oradea-Mare, Pecica, Jimbolia, Otlaca.

* La Otlaca, trenul personal către Sântana numai la trenul spre Arad are legătură.

Cale Ferate Arad-Podgoria

Valabil dela 15 Martie

Mersul trenurilor

Large table with columns for Trenuri de persoane, Arad-Ghioroc, Ghioroc-Păncota, Ghioroc-Radna, and various train numbers and destinations.